

OYGUR
YAMAK
YAZIYOR

oyguryamak@gmail.com

SPORUMUZDA UNUTULMAYANLAR

İTÜ spor kulübünün doğuşu

Muammer Tunçman, 1970'li yılların fırtına ekibi İstanbul Teknik Üniversitesi takımının kuruluşunda ve ilk 5 yılının tamamında olan bir kişi. Takımın kaptanı, koçu, idarecisi kısacası her şeyi. Ayrıca basketbol lig maçlarında hakemlik de yapmış. Tamamen amatör olarak yaptığı basketbol sporuna mesleği nedeniyle son vermek zorunda kalsa

da, aklı hala o güzel günlerde. Söyleşimizde İstanbul Teknik Üniversitesi'nin üçüncü kümeden birinci kümeye çıkış sürecini de ayrıntılı olarak anlattı. Kamuoyunun tanınmadığı ve basketbolun yeni yeni filizlendiği yıllarda bu spora büyük emek vermiş bir basketbol ve spor gönüllüsü olan Muammer Tunçman'ı sizlerin de tanınmasını arzu ediyoruz.

İTÜ spor kulübünün 1 numaralı sporcu lisansının sahibi olan Muammer Tunçman anlatıyor:

O, basketbol tarihimizin efsanesi olmuş yüzlerce kez milli formayı giymiş bir sporcu değil, o bir idealist bir spor sevdalı.. Basketbolun efsane takımı İTÜ'nün temeline harç koyanlardan biri ve kulübün 1 numaralı lisanslı sporcusu unvanı da ona ait.

Yürütmekte olduğum bir kitap projesi nedeniyle son bir yıl içinde basketbol camiası içinden pek çok kişi ile konuştuk, söyleşi yaptık. Konuşma fırsatı bulduğum kişiler arasında Muammer Tunçman da vardı. Tam bir yıl önce Ocak ayının sonlarında kendisiyle İstanbul Bakırköy'deki evinde geniş bir söyleşi yaptık. Bu söyleşide basketbol sporunu sevenleri ilgilendirecek önemli bazı anıları kendisinden dinlemek şansını bulduk. Daha sonra da birkaç kez telefon ve e-mail yoluyla kendisiyle iletişim içinde olduk. Bu söyleşiden derlediklerimizi aşağıda bulacaksınız:

■ **Muammer bey bize kısaca kendinizi tanıtır mısınız?**

1930'da Ankara'da doğmuşum. Babam Rıdvan Tunçman askerdi; eczacı/kimyager subaydı. Önce İstanbul'da kimyager olarak çalışmış, sonra Ankara'da merkezde görev almış. Daha sonra Ataköy'deki baruthaneye kimyager olarak atanıyor. 6 ay Almanya'ya staj için gidiyor, 2. dünya savaşı çıkınca alelacele yurda dönüyor. Ataköy'deki barut fabrikasının teknik müdürlüğünü yapıyor. Ardından Kırıkkale'ye tayin olmuş. Mühimmat fabrikası yeni kurulmuş. 6 sene orada kaldık. Ben ortaokul ve liseyi orada okudum. 1948'de İstanbul'a döndük. Ben önce İstanbul Üniversitesinde bir yıl okudum. İki yıl İTÜ'ye giremedim. Lise notlarına bakıyorlardı. 1950'de ilk kez sınav yapıldı. Sınavı kazandım ve Teknik Üniversiteye girdim.

■ **Spora başlamanızdan söz eder misiniz?**

Ben lisedeyken, o zaman basketbol diye bir oyun olduğunu bilmiyoruz, Bakırköy'de Havra'da futbol oynuyoruz. İkide bir bir çocuk geliyor, "ben YMCA'ye gidiyorum orada basketbol öğreniyorum". YMCA Sirkeci'den Sultanahmet'e giderken sağ tarafta büyük bir çınar ağacı vardır. Onun dibinde, onun salonu vardır, orada çalıştırıyor. Biz de "basketbol nedir diye sorduk ona. "İşte orada Amerika'dan gelen bir çocuk var bize basketbol öğretiyor, bize kızıyor ediyor bağırıyor çağırıyor."

■ **Basketbol ile nasıl tanıştınız?**

Teknik Üniversiteye 1950'de girdim 1956'de makine mühendisi olarak mezun oldum. Üniversitedeki salon İstanbul'daki tek parke salondu. Bir gün birkaç kişi bas-

ketbol oynuyordu. Takımlar dört kişiydi, derken biri ayrıldı, bir taraf üç kişi kaldı. Bana "gel sen oyn" dediler. Ben basketbolu o zaman sadece izliyordum. Ne yapsam "steps" diyorlardı. Tek başıma antrenman yapmaya başladım ama başarısızdım. Basketbolu çok iyi öğrendim ve çok hızlı öğrendim. Fenerbahçe'nin antrenmanı bizim sahada yapılırdı. Samim Göreç antrenördü. Onların bütün antrenmanlarını izlerdim. Beyoğluspor da haftada iki gün antrenman için gelirdi; onların koçları Yakovos Bilek'ti. Onları da izlerdim.

■ **Sporla ilişkiniz nasıldı Teknik Üniversitede?**

İlk zamanlar bana boksör Muammer derlerdi. Bir köşede 'armut' dediğimiz bir "punch box" vardı, ben onu çok severdim. Boksörlerin çalıştığı yerde gider, kendi kendime gölge boksu yapardım. 6 yıl hep yurtta kaldım. Öğrencilik hayatım spor salonunda geçti diyebilirim. Salonun anahtarı bende dururdu. Gece saat 12'de haydi oynayalım derdik. Dört arkadaş ikiye iki maç yapardık.

Teknik Üniversitede 1.sınıftayken makine fakültesi spor temsilciliği yapmıştım. Ağabeylerim beni çağırırlardı; “şu 4 ping pong topunu al, Robert Kolejde spor hocası filanca var, götür ona teslim et”. Robert Koleje, yani o tepeye ilk defa o zaman çıkmıştım. “Heybeliada’ya git, Güzel Sanatlar Akademisine git, spor hocasına ver”. Ben asker terbiyesi aldığım için sormazdım “niye onlarda top yok mu” diye. Birinci yılım böyle geçti.

■ Spor kulübü kurulmasında çok etkin bir rol oynamışsınız.

Ertesi yıl ben i ikinci sınıftayım. Bir spor kulübü kurma fikri ortaya atıldı. Amacımız, basketbol ligine katılmak. Üniversite yönetimi, spor salonlarının yönetimini öğrenci birliklerine devretmiş. Dört fakültenin öğrenci birliklerinden dörder temsilci ile iki kişiyi de Turhan Tokça ile beni bunlara ilave etiler. Böylece kurucular listesi tamamlanmış oldu. Tamamı öğrencilerden oluşuyordu. Başkanımız kimya bölümünden ordinariyüs profesör İlhami Cıvaoglu idi. Kuruluş tarihimiz 1953.

Fenerbahçe’nin yönetmeliğini aldılar, bize adapte ettiler. Renk olarak da bordo beyaz seçtiler. O zaman ünlü Arsenal’in renkleri idi. Şimdi kırmızı beyaz ama o zaman bordo beyazdı. Rektörlük bütün yetkileri talebe cemiyetlerine vermişti. Kulüp kurulması için talebe birliğinin bir kongre yapılması gerekiyordu. Kongreyi yaptık. Kulübün kurulması için cemiyetler kanununa göre tasdik edilmesi lazım. Ben evrakları aldım, hem kongre kararını hem tüzüğü. Sirkeci’de 4.Vakıf Han altında Emniyet Müdürlüğü Pasaport şubesinin olduğu binada cemiyetler masasına gittim. Müracaatımız tasdik edildi ve kulüp böylece kurulmuş oldu.

■ Liglere ne zaman katıldınız?

Kulüp kuruldu kurulmasına ama federe olabilmesi için bir sene geçmesi gerekiyor. Tabii bu bir sene boş durmadık. Bir sene kendi aramızda çalıştık. Özel maçlar yaptık. Bu arada federe olmamız için Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünden onay gelmesini bekliyoruz. Beklediğimiz yazının gelmesi yaz tatiline rastladı.

1953 yazındayız. Yazın yurttan kalıyordum. Herkes bir yerlere dağılmış, bir kısmı staja gitmiş. Ben hemen gittim lisansımı çıkarttım. Benden sonraki arkadaş iki ay sonra lisansını çıkarttı. Ben yaşça büyük olduğum için kaptan durumundaydım. Beden Terbiyesinde ilk lisanslı ben oldum. Beden Terbiyesi bölgesine gittim. Birkaç evrak verdiler. Onları hazırladım. Hatta dediler takımın formasını çiz. Ben “bu futbol takımı değil basket” dedim “olsun” dediler. Bir forma çizdim; üstü bordo altı beyaz. Nihayet lig için müracaat ettik. Üçüncü kümeye iki takım alınacaktı. Sekiz takım mücadele etti. Biz ilk ikiye girdik. Birincilik ikincilik yoktu. Üçüncü kümeye geçmiştik.

■ Takımda kimler vardı, hatırlıyor musunuz?

Bizim kulübün bir sene transfer hakkı yoktu. Bizde okuyan ama başka kulüpte lisanslı olanların bizde oynaması imkansızdı. O yüzden hepsi ilk defa lisans çıkartan altı kişi olduk, takımı kurduk. Biz takımı kurmaya başladık, tabii lisanslı olmayan öğrencilerden. Ben kaptandım ve ‘guard’ oynuyordum. Özhan Karacadağ ‘guard’, Tuncay Arıtan forvet, Ayduk Tansel ‘pivot’ oynuyordu. Bunlar ilk yıl takımın değişmez oyuncularıydı. Zaten yedeğimiz olmadığı için 40 dakika boyunca hiç dinlenmeden oynardık. İkinci yıl Çırcırılı arkadaşlarımız Kıral Sükan ile Nihat Uğurlubilek takımımıza katıldılar.

Bu arada voleybolculara da lisans çıkartmıştık. Onlar da sonra lige katıldılar.

■ Koçunuz var mıydı?

İlk sene ben oyuncu-koç-idareci-kaptanım; benden sonra hademe

geliyor. Başka hiç kimse yok. Her şey bendim. Lisansları ben getiriyordum. Antrenmanı ben yaptırıyorum. İkinci sene “bize antrenör lazım” dedim, yönetime teklif ettim. Kabul ettiler. Fenerbahçe antrenörü Samim Göreç iyi dostumdur benim. Fenerbahçe bizim salonda antrenmanlarını yapıyordu. Ben Fenerbahçe ile antrenmana da çok çıktım. Özel maçlarda da oynadım. O dönem bizim para durumumuz iyiydi. Çünkü bizim salonda maçlar yapılıyor ve buradan gelir elde diydük. Hocalara da ücret veriyorduk. Fenerbahçe’nin antrenmanı saat 5 ila 6 arasındaydı. Biz de ondan sonra 6-7 arasında antrenman yapardık. Yalnız Samim Göreç koç olarak maçlara çıkmazdı.

■ Üçüncü kümeden başladınız, sonrası nasıl oldu?

Her neyse, Samim Göreç bize antrenör oldu. Bize bir sene antrenörlük yaptı. Yıl 1954-55. Üçüncü kümedeyiz. Bizim rakibimiz Çırcır’dı. İTÜ’de okuyan iki arkadaşımız (her gece okulda birlikte oynadığımız arkadaşlar; Kıral Sükan ile Nihat Uğurlubilek) Çırcır’da oynuyordu. Onlarla aynı kümeye düştük. Başlarında çok esaslı bir idareci vardı. Bütün maçlar bizim salonda oynandığı halde, o idarecinin yaptığı itirazdan dolayı biz final maçını ilk defa bizim salon dışında Kadıköy’de ufak bir salonda oynadık. Çırcır’ı o maçta zor yendik. Maç berabere iken son iki faulü attım ve maçı kazandık. Üçüncü küme şampiyonu olduk. İkinci kümeğe geçtik.

■ Samim Göreç yine sizi çalıştırdı mı?

Hayır, ondan sonra ben Yalçın Granit’e teklif yaptım. Kabul etti. Bu, Yalçın Granit’in GS dışında başka kulüpte ilk antrenörlüğüdür. Ben o zaman guard oynuyordum. Beni sol ekstrem (şimdiki forvet) oynattı.

1955-56 yılı. İkinci kümede biz her takımı yeniyoruz. Yenilmemiştir o tarihe kadar. Amerikan gemisi takımını yeniyoruz, Maccabi’yi yeniyoruz. Her takımı yendik ve son maçımız Karagücü ile. Karagücü’nde Ertem Göreç oynuyordu. Askerdi, bir-iki tane iyi oyuncu daha vardı.

O gün yenildik. Benim basketbol hayatımda ilk ve son mağlubiyetti. Yalçın Granit’in aynı saatte Galatasaray genç takımı ile maçı olduğu için Karagücü ile final maçımıza gelemedi. Biz çıkamayacağımızı sanıyorduk ama iki takım aldılar ve böylece biz de birinci kümeğe çıktık. Ama birinci kümede oynama şansım olmadı. Çünkü bu arada mezun oldum ve askere gittim.

■ Sporla bu kadar içli dışlısınız. Maçlara gidiyorsunuz bir yandan dersler var. Üstelik dersler de ağır. Zor olmuyor muydu?

Oluyordu tabii. Mesela ben Teknik Üniversiteyi beş yılda bitiremedim. Bir yıl kaybettim. Hocalarımız bizim takımda oyuncu olduğumuzu bile bilmezlerdi.

■ Siz askere gidince takıma ne oldu?

Askerde iken Sadi Gülçelik koç oldu. Turhan Tokça takımla ilgilendi. Turhan'a lisans çıkarılmadı, takımda oynamadı ama kulübe idareci olarak çok yararlı oldu. Sonra kova lakaplı Raif kulübü bir hayli yükseltti. Birinci kümede ilk yıl başarısız olduysa da sonraları çok başarılı oldu. 1968-73 yılları arasında altı yılda 5 kez Türkiye Basketbol Ligi şampiyonu oldu.

■ Sporla ilişkiniz ne kadar sürdü?

Ben askerliğimi deniz subayı olarak İskenderun'da yaptım. 18 ay askerlik görevim sırasında İskenderun'da Denizgücü takımında yer aldım. Karagücü, Karayolları gibi takımların yer aldığı bir turnuvada şampiyon olduk. Askerlik dönüşü İTÜ genç takımının koçluğunu bir süre yaptım ama antrenman saatleri mesai saatime denk geldiği için genç takım koçluğunu zorunlu olarak bıraktım.

■ Kurduğunuz takım için bugünkü düşünceniz?

O takımdan hiç ünlü bir basketbolcu çıkmadı. O günün şartlarında ağabeyleri çeşitli kulüplerde oynarken onlar üniversitenin adını taşıyan kulübü birinci kümeye yükselttiler. Bir anlamda sonraki yıllarda gelen büyük başarıların temelini o takım attı. Bence, o takım kendisine düşen görevi layıkıyla yaptı, misyonunu tamamladı. O takımın bir parçası olmaktan gurur duyuyorum.

■ Teknik Üniversiteden daha sonra sizi hiç aradılar mı?

Beni bir defa plaket vermek için çağırmışlar. Adresimi bulamamışlar. Birine vermişler bana vermesi için ama bana ulaşmadı.

■ Meslek yaşamınızdan da kısaca söz eder misiniz?

Askerlikten sonra, İETT'de 3,5 yıl Topkapı ve Levent depo-su müdürlüğü yaptım. Sonra merkezde çalıştım. Bu arada 5,5 aylığına ABD'nde staj nedeniyle bulundum. 1960 ihtilali sırasında oradaydım. Sabah asansörden çıkarken görevli bana gazeteyi uzattı ve "bak, sizin ülkede darbe olmuş" diye. Daha sonra 20 yıl BP'de çalıştım ve oradan emekli oldum.

Teknik Üniversite ve Basketbol

Teknik Üniversite salonu o yıllarda İstanbul'da basketbolun merkezi gibiydi. O devirde İstanbul'a gelen Amerikan gemileri bizden maç isterler, biz de kabul ederdik. Maçlar bizim salonda oynanır. Ufak geminin maçlarını biz oynardık. Büyük geminin takımıyla milli takımın Ankaralı oyuncularını (Yılmaz Gündüz ve Mehmet Ali Yalım) dışında İstanbul karması oynardı. Karma takımı gemiye de çağırılırdı. Çoğunlukla onlar bizi yenerdi.

Maccabi Oyunları diye her sene İsrail'de dünyanın her yerinden gelen Maccabi takımlarının katıldığı bir turnuva yapılıyordu. Yahudi Oyunları (Maccabiyat) diyebileceğimiz bu turnuvaya katılacak İstanbullu Maccabililer (Vitali, Barokas) bizde antrenman yapıyorlardı. "Hadi oynayalım" diyorlardı. Bir de onlarla İstanbul Karması olarak oynuyorlardı.

O zaman İstanbul liginde üç küme var. İstanbul'da ne kadar takım varsa, Darüşşafaka hariç, oynayanların hepsi İTÜ'de öğrenci. Galatasaray'dan 3-4 kişi (Fuat Köseoglu, Sadi Gülçelik, Yüksel Alkan) var. Fenerbahçe'de, Vefa'da, İstanbulspor'da, Şişli'de, Beyoğluspor'da 5 milli oyuncu var. Fenerbahçeli Hikmet Vardar, Modaspor'dan Güney ve Haşim hatırladıklarım.

İstanbul'daki yüksek okullar arasındaki turnuvalarda ligdeki kulüplerde oynayanlar öğrenci sıfatıyla üniversitenin takımında yer alabiliyorlardı fakat ligde takımımız yoktu. Üniversitenin takımı sıfatıyla Fatih Kupası (Uluslararası İstanbul Turnuvası) için gelmiş olan Avusturya milli takımını bizim salonumuzda yapılan hazırlık maçında yenmişti. O derece güçlüydü bizde okuyan öğrenciler ama ligde birçok farklı kulüpte oynuyorlardı.

No. 241

Meniden: Tunçay

Soyadı: Tunçman

Ad: Tunçman

Basketbol Hakemi

1924

ORGANİZASYON KOMİTESİ

Bu kartın hamil -gahus mahsus- Avrupa Basketbol Şampiyonasının cereyan edecek bütün sahalarına girme hakkına sahiptir. Bu kart sahibi Mithatpaşa Stadyumunda ancak 2nci sahifede gösterilen yere oturabilir.

The holder of this card strictly personal has free access to all sport venues of the European Basketball Championships. In the Mithatpaşa Stadium the card is valid only for the place indicated on the page 2.

Cette carte -au titre personnel- donne droit à l'entrée libre à toutes les compétitions pendant le Championnat Europe de Basketball. Au Stade Mithatpaşa, la carte n'est valable que pour la place indiquée en deuxième page.

Görüş yapar: 1

Tribün: Orta

Foto No: ...

I. T. Ü, SPOR KULUBUNUN BASKETBOL MEKTEBİ BÜYÜK ALÂKA GÖRDÜ

DÜNKÜ İLK ÇALIŞMAYA TAM ALTMİŞ YENİ ÜMİT KATILDI

Gençlerde haberi verdi. Artırmayı kararlaştırmışlar. Bizim İstanbul Teknik Üniversite spor kulübünün basketbol mektebi dün açılmış ve 2nci antrenmanı pazar günü aynı yerde yapacak olan genç ümitlerin bu kurula

Basketbol: Bu yıl lig maçlarına iştirak eden basketbol takımımız, terfi maçlarında 3. kümeye yükselmiştir. Üçüncü küme basketbol lig maçları 13 Mart 1954 günü sekiz takımın iştirakiyle başlamış ve Teknik Üniversite spor kulübü Çırcır'ı 40-37 yenerek küme şampiyonu olmuştur. Bu lig maçlarına takımımız; Muammer Tunçman, Semih Aygıt, Ayduk Tansal, Özhan Karacadağ, Tunçay Arıtman, Güngör Ekmekçi, Suphi Çiçekli, Nejat Koçak, Türkay Erozan, Tayyar Dikici, Öztaş Okçugilden müteşekkil kadro ile iştirak etmiştir.

Ülkemizdeki ilk basketbol kursunun öyküsü

Üniversitedeki son yılımdı, yani 1955-56 yılı. Ben bir genç takım kurmak ve lige girmek istiyordum. Yalnız genç takım kurmak için bizim öğrencilerin yaşı tutmuyordu. Teknik Üniversiteye bir yıl önce başlamış olmaları gerekiyordu. Bunun üzerine bir kurs açmaya karar verdim. Bu basketbol tarihimize açılmış ilk kursur.

O sene benim 4-5 tane yardımcım vardı. Emir verdim; Spor gazetesine ilan verin diye. Şu doğumlu gençler malzemeleriyle İTÜ spor salonuna gelsinler. İlan üzerine 60 küsur öğrenci geldi. Salon birden bire doldu, ben ne yapacağımı şaşırdım. Neyse 60 kişiyi onar onar altı gruba ayırdım. Her gruba bir tane top verdim. Başladım çalıştırmaya.

Benim gayem, genç takıma oyuncu bulmak. Baştan herkesin kaydı yapıldı; yaş-boy filan. Onlar çalışırken gözümü kestirdiklerimi işaret ediyordum. Kabiliyeti olanları kaydet-

tirdim. Üç takım yaptım; İ, T ve Ü takımları diye. Başladım onları çalıştırmaya. Kimseye git demedim. Kendiliklerinden bırakanlar oldu. Bu üç takımdan ben bir takım çıkardım ve gençler ligine iştirak ettik. Galatasaray, Fenerbahçe, Beyoğluspor filan iyi takımlardı, biz ortalarda bir derece aldık. Koçları bendim.

O spor okulundan yetişen bir kişi çok başarılı oldu. Fenerbahçeli Ferhan Baras'tı bu çocuğun adı. Milli takım kaptanlığı da yaptı ve 82 defa milli oldu.

Açmış olduğumuz kurs çok ses getirdi. Basın yer verdi. Basketbol ajanı Turgut Atakol'un çektiği kutlama telgrafı kuliip kayıtlarındadır. Bizden sonra Kadıköy'de birkaç sene sonra bir kurs açtı bizden biri. İsmi şimdi hatırlayamadım. O zaman onlar oyuncu bile değildi. Benden sonra onlar İTÜ'de oynadılar, basketbolu bıraktılar ve kurs açtılar.